

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף פט

הגמרא ממשיכה להסביר מדוע אי אפשר לכל החמישה להביא פסח שני:

וכן אי אפשר שכל אחד ימנה כהן על פסחו ויתן לו את החזה ושוק, כיון שאם אותו כהן כבר עשה פסח שמא זה שממנה אותו הוא אותו אחד שפסחו היה בעל מום, ונמצא שפסחו נאכל שלא למנויו (שהרי הכהן כבר יצא ידי חובתו), ואם אותו כהן לא עשה פסח שמא זה שממנה אותו הוא מאלה שהפסח שלהם לא היה בעל מום ומה שנקריב עבשיו זה שלמים, ונמצא שאותו כהן לא עושה פסח בכלל (= לא ראשון ולא שני).

קושיא: שכל החמישה ימנו על פסחיהם כהן אחד שלא עשה פסח, וכיון שבתוכם יש אחד שלא עשה פסח (= זה שבעורו נמצאה היבלת) נמצא שכולם יצאו ידי חובה?

אלא הטעם שכל החמישה לא מביאים פסח שני (= כפי שלמדנו בדף הקודם - שכל אחד מהם יביא פסח שני ויעשה תנאי - אם הפסח שלי היה בעל מום הרי זה שאני מביא עבשיו הוא הפסח שלי, ואם הפסח שלי לא היה בעל מום הרי זה שאני מביא עבשיו יהיה קרבן שלמים), משום שנמצא שהוא ממעט את זמן אכילת השלמים, ששלמים נאכלים לשני ימים ולילה אחד והפסח רק ליום ולילה ומה שנתר אח"כ שורפים אותו.

קושיא: שכל החמישה יעשו תנאי - שאם הקרבן שלהם היה ללא מום הרי שקרבן זה שמביאים עבשיו הוא 'מותר הפסח', כלומר כדן בהמה שהפרישה לקרבן פסח ונאבדה ונמצאה לאחר זמן שחיתת הפסח, שמקריבים אותה לשלמים והיא נאכלת רק ליום ולילה, וא"כ אינו ממעט את זמן אכילתה? תירוץ: אי אפשר להקדיש קרבן לשם 'מותר הפסח', שהרי מעולם לא חל עליו שם 'פסח'.

קושיא: שיחפשו אנשים שיש להם 'מותר הפסח' ויקחו מהם בהמות לקרבן פסח, וכל אחד יעשה תנאי - אם שלי היה בעל מום הרי שבהמה זו לפסח, ואם שלי לא היה בעל מום הרי שבהמה זו תישאר כמו שהיא = למותר שלמים שנאכל ליום ולילה ואינו ממעט את זמן אכילתו?

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

סמיכה: בעל הקרבן סומך את שתי ידיו על הקרבן לפני שחיתתו. קרבן פסח, וכן קרבן שנשים מביאות אינו טעון סמיכה.

מתנות: נתינת הדם על המזבח. קרבן פסח טעון מתנה אחת על המזבח, וצורת הנתינה היא בשפיכה. ואילו שלמים טעונים 'שתיים שהן ארבע' (= שתי מתנות בפינות המזבח שהן כמו ארבע, לפי שהדם נראה בארבעת כתלי המזבח), וצורת הנתינה היא ע"י שזורק את הדם מרחוק.

משנה ונמרא: האומר לבניו הריני שוחט את הפסח עבור מי שיעלה מכם ראשון לירושלים, הראשון שנכנס ראשו ורובו לירושלים זכה ומזכה את אחיו עמו, כיון שאביהם הימנה את כל בניו על הפסח אלא שאמר כן כדי לזרזם במצוות (= שכל אחד יזדרז להיות ראשון).

משנה: הרבה אנשים יכולים להימנות על פסח אחד, אבל צריך שיהיה לכל אחד מהם כזית בשר.

אפשר להימנות על הפסח ולמשוך את ידם מהפסח רק עד שהוא נשחט, ולדעת ר"ש אפשר למשוך את ידם ממנו עד שיזרק הדם.

נמרא: התנא של משנתנו סובר שגם חבורה שלמה שנימנו על פסח אחד יכולים כולם למשוך את ידיהן ממנו, וזה שלא כדעת רבי יהודה לקמן הסובר שהם יכולים למשוך את ידיהם רק אם אחד מבני החבורה נשאר מנוי עליו.

ר"ש מודה שאפשר להימנות על הפסח רק עד שהוא נשחט, והוא חולק רק לעניין למשוך את ידם.

משנה: אחד מבני חבורה שהוסיף את חבירו להימנות בחלקו שבקרבן פסח – יכולים בני החבורה להוציא אותו מחבורתם ולתת לו את חלקו שיאכל עם בני חבורתו בנפרד. התנא של משנתנו סובר שהפסח נאכל בשתי חבורות.

גמרא: איבעיא להו: אחד מבני חבורה שממהר לאכול ואוכל הרבה יותר מכולם – האם יכולים לתת לו את החלק היחסי שלו בבשר, ולומר לו שיאכל לבדו? הספק הוא: האם הוא יכול לטעון להם שקיבלו אותו בשותפות לאכול יחדיו וזו צורת אכילתו, או שהם יטענו שכל סיבת השותפות היתה רק בכדי שלא ישאר להם 'נותר' מהפסח?

ת"ש הממנה אחרים: ממשנתנו לכאורה מוכח שאינו יכול לטעון קיבלתם אותי עליכם – שאם כן מדוע בני החבורה מוציאים את מי שהימנה אחר על חלקו. הגמרא דוחה שהסיבה שבמשנה הם יכולים להוציא אותו, בגלל שאינם מעוניינים שיאכלו איתם אנשים זרים (ואפילו אם היו הוא וחבירו אוכלים כמות של סועד אחד בלבד).

ת"ש השמש: השמש שבטעות אכל כזית מהפסח כאשר עסק בצליית הפסח – ועכשיו לא יוכל להמשיך באכילתו במקום האחר ששם יאכלו בני החבורה, כי הפסח לא נאכל בשני מקומות – הפיתרון בשבילו למלאות את כריסו מהפסח עוד קודם שיקחו אותו בני החבורה. ואם רצו בני החבורה לעשות לו טובה באים ואוכלים לידו.

ת"ש בני חבורה: בברייתא מפורש על קרבן פסח, ואפילו על 'סיבולת' =סעודת חברים שבכל השנה, שיכולים לומר לו טול חלקך וצא.

איכא דאמרי: הספק שהסתפקו בני הישיבה לא היה על מי שממהר לאכול. אלא האם רשאים בני החבורה בהתחלה לחלק לכל אחד מבני החבורה את חלקו היחסי שבקרבן, או שהם צריכים לאכול יחדיו (כלומר האם יכולים לכופ את דעתם על מי שאינו מעוניין בכך -מאירי)?

רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושוע: השתתפו ביחד בסעודת פת. אלא שעד שהספיק רב הונא לאכול פרוסה אחת, אכל רב פפא ארבע פרוסות. רב הונא רצה לפרק את השותפות, והקשה לרב פפא מכל הסוגיות הנ"ל, אך רב פפא דחה אותם, עד שהצליח להוכיח לו כמסקנת הגמרא הנ"ל ונפרדו. לאחר מכן הלך רב הונא והשתתף עם רבינא. אלא שעד שהספיק רב הונא לאכול פרוסה אחת, אכל רבינא שמונה פרוסות. אמר רב הונא עדיף לאכול עם מאה אנשים כמו רב פפא, ולא עם איש אחד כרבינא! **ראה הרחבה ב'מושגים בדף'.**

הממנה אחרים: אדם שהקדיש בהמה לפסח ולאחר מכן מינה אנשים נוספים לקרבן שכבר הקדישו מעות לצורך הפסח – שכקיבל את מעות ההקדש לידיו הם נהיות חולין. המוכר לחבירו בהמה שהקדישה לעולה או שלמים – המכירה אינה חלה, ושניהם הפסידו. הקונה את הבהמה, והמוכר את המעות - גם את תוספת המעות על שווי הבהמה (ולא מתייחסים לתוספת כמתנה שנתן הקונה למוכר).

יפלו לנדבה: ממעות נדבת הציבור קונים קרבנות להקריב כאשר המזבח בטל בלא קרבנות אחרים.

מושגים בדף

מדוע עדיף לאכול עם מאה אנשים כמו רב פפא ולא עם איש אחד כמו רבינא?

בספר 'מרכבת המשנה' מבאר את דברי רב הונא בחישוב יפה. במקרה שיאכל רב הונא עם מאה אנשים כרב פפא (האוכל 4), נמצא שאכלו ביחד 401 פרוסות. כך שאם כל פרוסה עולה 1 שקל, כשמחלקים את תשלום הסעודה בין כולם = שילם כל אחד כמעט 4 שקל. אבל אם יאכל עם רבינא לבדו (האוכל 8) נמצא שאכלו ביחד 9 פרוסות, וכשנחלק את הסעודה בין כולם = שילם כל אחד 4.5 שקל.